

UZASADNIENIE

Powód D. K. w pozwie skierowanym przeciwko R. K. wniósł o wydanie oświadczenia zawierającego przeprosiny powoda oraz domagał się zasądzenia kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia na Fundację (...) (z dopiskiem na dzieci niepełnosprawne).

W uzasadnieniu podał, że sędzia (...) w trakcie posiedzenia w dniu 21 maja 2019 roku była do niego negatywnie nastawiona. Zarzucił, iż w trakcie tego posiedzenia była stronnicza. Nadto sędzia nie zezwalała mu na kontakty z matką i siostrą w czasie kiedy był on osadzony.

Sąd, pismem z dnia 29 stycznia 2020 r. wezwał powoda do usunięcia braków formalnych pozwu poprzez dokładne oznaczenie strony pozwanej i jej adresu, wskazanie czy intencją powoda było pozwanie Skarbu Państwa odpowiadającego za szkody wyrządzone przez jego funkcjonariuszy (w tym sędziów), czy też pozwanie oznaczonego w pozwie sędziego jako osoby fizycznej, w takim przypadku oznaczenie adresu miejsca zamieszkania pozwanej (k. 51).

Powód w piśmie z dnia 5 lutego 2020 r. podtrzymał swoje stanowisko zawarte w pozwie (k. 52).

Pozwana R. K. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami postępowania.

W uzasadnieniu podała, iż powództwo winno być oddalone zarówno z powodu braku legitymacji biernej jak też braku podstaw faktycznych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w (...) w składzie: Przewodnicząca R. K. wyrokiem z dnia 3 lipca 2019 r., sygn. akt II K 140/19

- w punkcie 1 uznał oskarżonego D. K. za winnego tego że: w dniu 22 maja 2018 roku w O. województwo (...) działając wspólnie i w porozumieniu dokonał kradzieży rozbójniczej na osobie P. K. w ten sposób, że J. K. (1) przywiózł samochodem osobowym marki O. (...) numer rejestracyjny (...) z R. do O. i z powrotem syna D. K. i oczekiwał na niego w umówionym miejscu w O. utrzymując łączność telefoniczną, a D. K. w tym czasie w (...) Zakonnym zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze z pudełka z datkami wiernych w kwocie nie mniej niż 300 zł, a następnie bezpośrednio po dokonaniu kradzieży w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych pieniędzy użył przemocy wobec pokrzywdzonego P. K., którego szarpał i odepchnął, a następnie doprowadził do stanu bezbronności poprzez użycie wobec niego gazu obezwładniającego, przy czym oskarżony D. K. czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej roku kary pozbawienia wolności będąc uprzednio skazanym w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. tj. czynu z art. 281 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 281 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności.
- w punkcie 2 na mocy art. 46 §1 k.k. zobowiązał solidarnie oskarżonych J. K. (1) i D. K. do zapłaty kwoty 300 zł na rzecz pokrzywdzonej Parafii pod wezwaniem Św. D. S. w O. tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem;
- w punkcie 3 uznał oskarżonego D. K. za winnego tego, że w dniu 23 kwietnia 2018 roku w O. woj. (...) działając wspólnie w porozumieniu dokonał kradzieży z włamaniem w ten sposób, że J. K. (1) przywiózł swoim samochodem osobowym marki O. (...) numer rejestracyjny (...) z R. do O. i z powrotem syna D. K. i oczekiwał na niego w O. w umówionym miejscu utrzymując łączność telefoniczną, a w tym czasie D. K. dokonał kradzieży poprzez włamanie do pomieszczeń mieszkalnych P. Rzymskokatolickiej pod wezwaniem Św. A. w O., gdzie po uprzednim otwarciu oryginalnym kluczem zamka w drzwiach dostał się do wnętrza pokoju zajmowanego przez księdza K. U. i zabrał w celu przywłaszczenia portfel wraz z pieniędzmi w kwocie 1400 zł, kartę bankomatową, dowód osobisty na nazwisko K. U., 20 funtów brytyjskich, co stanowi wartość 95,92 zł i pieniądze w kwocie 27.550

złotych stanowiące datki wiernych Parafii Rzymskokatolickiej pod wezwaniem Św. A. w O. przy czym oskarżony D. K. czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej roku pozbawienia wolności będąc uprzednio skazanym w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. tj. czynu z art. 279 § 1 k.k. z art. 275 § 1 k.k. z art. 276 k.k. i z art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za ten czyn z mocy art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. oskarżonego D. K. skazał na karę 3 lat pozbawienia wolności.

- w punkcie 4 zobowiązał solidarnie J. K. (2) i D. K. do zapłaty tytułem naprawienia szkody

a) kwoty 12.550,00 zł (dwanaście tysięcy pięćset pięćdziesiąt złotych) na rzecz pokrzywdzonej Parafii Rzymskokatolickiej pod wezwaniem Świętego A. w O.;

b) kwoty 1495,92 zł (jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt pięć i 92/100) na rzecz pokrzywdzonego K. U.;

- w punkcie 5 orzekł oskarżonemu D. K. karę łączną 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności ;
- w punkcie 7 zaliczył na poczet orzeczonej oskarżonemu D. K. kary łącznej pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od dnia 27 lipca 2018 roku godzina 19.10 do dnia 15 listopada 2018 roku.

Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 11 grudnia 2019 roku, sygn. akt II Ka 372/19, na skutek apelacji obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 3 lipca 2019., sygn. akt II K 140/19, uchylił punkt 2 i 5 zaskarżonego wyroku. W ramach zarzucanego mu czynu w punkcie I aktu oskarżenia uznał go winnym tego, że w dniu 22 maja 2018 roku w O. przy ul. (...), działając w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych pieniędzy w kwocie około 300 zł na szkodę P. K., przy czym w zakresie kradzieży działał w porozumieniu z J. K. (1), bezpośrednio po kradzieży użył wobec P. K. przemocy polegającej na szarpaniu i odpychaniu oraz doprowadził go do stanu bezbronności w ten sposób, że użył wobec niego gazu obojętnego, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa określonego w art. 64 § 2 kk to jest czynu z art. 281 kk w zw. z art. 64 § 2 kk i za to skazał go na podstawie art. 281 kk w zw. z art. 64 § 2 kk wymierzając mu z mocy art. 281 kk karę 3 lat pozbawienia wolności. Sąd Odwoławczy orzekł o obowiązku naprawienia szkody przez oskarżonego D. K. na rzecz P. K. kwoty 150 zł. W pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Orzekł wobec oskarżonego D. K. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy.

Powód będąc osadzonym w zakładzie Karnym w P. składał szereg zawiadomień mających na celu wszczęcie postępowania.

Prokurator Rejonowy w Ostrołęce postanowieniem z dnia 9 września 2019 roku, sygn. akt PR 1 Ds. 225.2019 wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków w dniu 12 lipca 2019 roku w Zakładzie Karnym w P. przez zastępcę Dyrektora Zakładu Karnego Z. D. w związku z zastosowaniem kary dyscyplinarnej wobec D. K., to jest o czyn z art. 231 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce postanowieniem z dnia 5 czerwca 2020 roku, sygn. akt II Kp 421/19 utrzymał w mocy postanowienie Prokuratora Rejonowego w (...).

Prokurator Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 11 października 2018 roku odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie znęcania się psychicznego w okresie czasu od 30 lipca 2018 roku do 11 października 2018 roku na terenie Zakładu Karnego w miejscowości P. gm. R., tj. o czyn z art. 247 § 1 k.k. na zasadzie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Sąd Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 19 czerwca 2019 r., sygn. akt II Kp 548/18 nie uwzględnił zażalenia D. K. i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

31 października 2019 roku Prokurator Rejonowy w (...) zatwierdził postanowienie z tej samej daty o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez pracowników Zakładu Karnego w P. w bliżej nieokreślonym czasie do dnia 27 września 2019 r. w związku z nieuwzględnieniem faktu skazy

białkowej i alergii występującej u osadzonego D. K., tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. wobec braku znamion czynu zabronionego na podstawie art. 17§1 pkt. 2 k.p.k.

Sąd Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 2 marca 2020 r, sygn. akt II Kp 520/19 zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: kserokopie wyroków (k. 93-96), kserokopie postanowień (k. 97-100).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo skierowane przez powoda D. K. przeciwko R. K. jako sędzi Sądu Rejonowego w (...) podlegało oddaleniu z powodu braku legitymacji biernej po tej stronie pozwanej.

Stosownie do art 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Określona w art. 417 k.c. konstrukcja odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej zakłada wyłącznie odpowiedzialność osoby prawnej (w tym przypadku Skarbu Państwa). Odpowiada ona za zachowania osób tworzących jej strukturę organizacyjną i bez względu na miejsce zajmowane w tej strukturze zachowania tych osób fizycznych "obciążają" tę osobę prawną. W przypadku odpowiedzialności Skarbu Państwa nie budzi wątpliwości, że chodzi o odpowiedzialność organów państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Powyższa regulacja wynika bezpośrednio z treści art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, gdzie stwierdzono, że każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej (zob. wyrok trybunału Konstytucyjnego z dnia 4.12. 2001r. , w sprawie SK 18/00, publ. OTK 2001,nr. 8 poz. 256). Przesłanką odpowiedzialności wynikającej z art. 417 § 1 k.c. jest, aby szkoda wyrządzona została przy wykonywaniu „władzy publicznej”, a zatem chodzi tutaj o skutki funkcjonowania państwa, czyli zarówno działania, jak i zaniechania polegające na wykonywaniu funkcji władczych i realizacji zadań władzy publicznej. Nazwa "organ" władzy publicznej użyta w art. 77 ust. 1 Konstytucji oznacza instytucję, strukturę organizacyjną, jednostkę władzy publicznej, z której działalnością wiąże się wyrządzenie szkody, nie zaś organ osoby prawnej w kategoriach prawa cywilnego. Odpowiedzialność oparta na tym przepisie obciąża strukturę (instytucję), a nie osoby z nią związane (jej funkcjonariuszy). Podstawowe znaczenie ma ustalenie, czy działanie organu władzy publicznej związane jest z realizacją jego prerogatyw. W Pojęciu "działania" organu władzy publicznej mieszczą się zarówno zachowania czynne tego organu, jak i zaniechania. Sfera wykonywania władzy publicznej (imperium) obejmuje stosunki prawne, w których państwo lub jednostka samorządu terytorialnego występuje w pozycji nadrzędnej, mogąc jednostronnie władczo kształtować prawa lub obowiązki innego podmiotu i stosować środki przymusu w celu zapewniania realizacji tych praw lub obowiązków. Wyróżnienie sfery wykonywania władzy publicznej dokonywane jest w oparciu o kryteria przedmiotowe, a nie podmiotowe, władzę publiczną wykonywać mogą organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowej (por. wyr. TK z 4.12.2001 r., SK 18/00, OTK 2001, Nr 8, poz. 256).

W konsekwencji powyższych rozważań należy stwierdzić, że art. 417§ 1 k.c. jest podstawą odpowiedzialności Skarbu Państwa wówczas, gdy szkoda została wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie funkcjonariuszy państwowych lub państwowej jednostki organizacyjnej bez osobowości prawnej, uprawnionych do wykonywania władzy publicznej.

Zwrócić też należy uwagę, że zgodnie z art. 174 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Sądy i Trybunały wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do art. 42 § 1 Ustawy Prawo o Ustroju sądów powszechnych z dnia 27 lipca 2001 roku (Dz.U.2020.365 t.j.) Sądy wydają wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym Sądy wykonują swe działania w imieniu Państwa, a nie w imieniu danego składu sędziowskiego.

Mając na uwadze powyższe rozważania prawne stwierdzić należy, że pozwana nie może odpowiadać wobec powoda, gdyż podejmowała czynności w trakcie postępowania karnego w sprawie II K 140/19 Sądu Rejonowego w (...) jako funkcjonariusz publiczny, a nie jako „prywatna osoba”. Z uwagi na fakt, że powód w niniejszej sprawie nie

dochodził swoich roszczeń od Skarbu Państwa ale od konkretnej osoby (w związku z wykonywaniem przez nią władzy sądowniczej) ewentualna podstawa z art. 417 § 1 k.c. odpada z uwagi na brak legitymacji biernej strony pozwanej. Pozwana może ponosić odpowiedzialność jako osoba prywatna za zachowania niezwiązane z jej sferą zawodową, nie może odpowiadać za swoją działalność wykonywaną w ramach stanowiska sędziowskiego.

Zasygnalizować jedynie należy, że nawet gdyby powód poparł swoje roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa, to nie udowodnił on swego roszczenia do czego był zobowiązany na mocy art 6 k.c.

Przepis art. 417 k.c. przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym zdefiniowanym jako "niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej". Odpowiedzialność Skarbu Państwa wynikająca z art. 417 k.c. powstaje wówczas, gdy łącznie spełnione są jej trzy ustawowe przesłanki, a mianowicie: bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy, a szkodą. Kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być przy tym dowolna. Jak wyjaśnił w wyroku z dnia 19 lipca 2012 r., w sprawie II CSK 648/11 Sąd Najwyższy "w pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynika szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie, czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie między nimi normalnego związku przyczynowego" (vide: Lex 1215614).

W sferze odpowiedzialności odszkodowawczej władzy publicznej za niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie - przesłanka bezprawności oznacza naruszenie przepisów prawa. Zachowanie jest niezgodne z prawem, gdy zachodzi sprzeczność między zakresem kompetencji organu, sposobem jego postępowania, a jego działaniem rzeczywistym (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2012 r., IV CSK 406/11).

Wyżej przedstawione przesłanki odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa nie zostały wykazane przez powoda do czego był on obowiązany na podstawie art. 6 k.c.

Wskazane w pozwie okoliczności dot. stronniczości, negatywnego nastawienia sędzi R. K. w trakcie postępowania w sprawie II K 140/19 Sądu Rejonowego (...) mogłyby stanowić uzasadnienie ewentualnego wniosku o wyłączenie sędziego, który byłby rozpoznany w toku postępowania w sprawie II K 140/19.

Tym samym w sprawie brak jest podstawy faktycznej i prawnej, w oparciu o którą pozwana mogłaby odpowiadać wobec powoda.

Mając powyższe orzeczono jak w wyroku.